

SOMERON KAUPUNGIN ILMASTO-OHJELMA 2024-2030

Someron kaupunginhallitus 11.9.2023 § 176

Hyväksytty Someron kaupunginvaltuustossa 18.9.2023 § 40

1. Sisällys

2.	Ilmasto-ohjelman laatimisen lähtökohdat.....	3
3.	Someron kasvihuonekaasupäästöjen kehitys	4
4.	Someron kaupungin päästövähennystavoitteet.....	7
5.	Tavoitteet ja toimenpiteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen	7
6.	Ilmasto-ohjelman toteutumisen seuranta	7

2. Ilmasto-ohjelman laatimisen lähtökohdat

Uusi ilmastolaki (423/2022) on tullut voimaan 1.7.2022 ja laki ilmastolain muuttamisesta (108/2023) 1.3.2023. Ilmastolaissa on asetettu Suomen kansalliseksi tavoitteeksi hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen. Suomen päästövähennystavoitteet verrattuna vuoden 1990 päästötasoon ovat

- 60 % vuoteen 2030 mennessä
- 80 % vuoteen 2040 mennessä
- 90 % vuoteen 2050 mennessä, pyrkien kuitenkin 95 %:iin

Kunnilla on merkittävä rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kunnissa tehdään päätöksiä muun muassa paikallisesta kaavoituksesta, maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, hankinnoista ja rakentamisesta. Ilmastolain muutos asetti kunnille velvollisuuden laatia ilmastosuunnitelman, joka on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa. Ilmastosuunnitelman hyväksyy valtuusto. Kunnan ilmastosuunnitelmaa tulee peilata ilmastolain kansallisiin tavoitteisiin ja toisaalta suunnitelma on otettava huomioon kunnan kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa. Lain mukaan kunnan on myös seurattava ilmastosuunnitelman toteutumista.

Ilmastolain 14 a §:n mukaan kunnan ilmastosuunnitelman tulee sisältää:

- tavoite kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä kunnassa
- toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa
- tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa
- tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta
- muut tarpeellisiksi katsotut seikat.

Ilmastolain mukaan ilmastosuunnitelma on hyväksyttävä ensimmäisen kerran viimeistään lain voimaantulon jälkeen alkavan ensimmäisen valtuustokauden aikana eli vuonna 2025 alkavalla valtuustokaudella (2025-2029).

Someron kaupungin viimeisin ilmasto-ohjelma on laadittu vuonna 2015. Tuolloin tavoitteeksi on asetettu päästöjen vähentyminen 10 % vuoteen 2020 mennessä ja 20 % vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoteen 2009. Suomen ympäristökeskuksen (Syke) tuottaman kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästötietojen perusteella Someron kaupungin kokonaispäästöt vuodesta 2009 vuoteen 2020 mennessä ovat vähentyneet 21 %, kun kokonaispäästöt ovat olleet 113,5 ktCO₂e vuonna 2009 ja 89,6 ktCO₂e vuonna 2020. Someron aiemmassa ilmasto-ohjelmassa asetettu tavoite on siten saavutettu jo vuonna 2020. Ilmasto-ohjelman kokonaispäivitys on tarpeen myös ilmastolaissa kunnille asetetun ilmastosuunnitelman laatimisvelvoitteen noudattamiseksi. Tämä ilmasto-ohjelma on laadittu vastaamaan ilmastolain mukaista ilmastosuunnitelmaa.

Ilmasto-ohjelman laadintaa varten perustettiin työryhmä (liite 3), jonka kokoonpano on vahvistettu Someron kaupungin ympäristölautakunnassa 28.9.2022 § 79. Työryhmä koostui kaupungin eri toimialojen työntekijöistä, luottamushenkilöistä, alueellisen jäteyhtiön sekä vesihuolto- ja lämpölaitoksen edustajista ja Valonian asiantuntijajäsenestä. Työryhmä kokoontui yhteensä neljä kertaa. Ilmastotyön valmistelussa tullaan toteuttamaan lausuntokierros, jossa kaupungin eri toimialoille ja konserniyhtiöille (sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, kaupunginhallitus, maaseututoimi, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, Someron Lämpö Oy, Someron Vesihuolto Oy, Someron Talk-

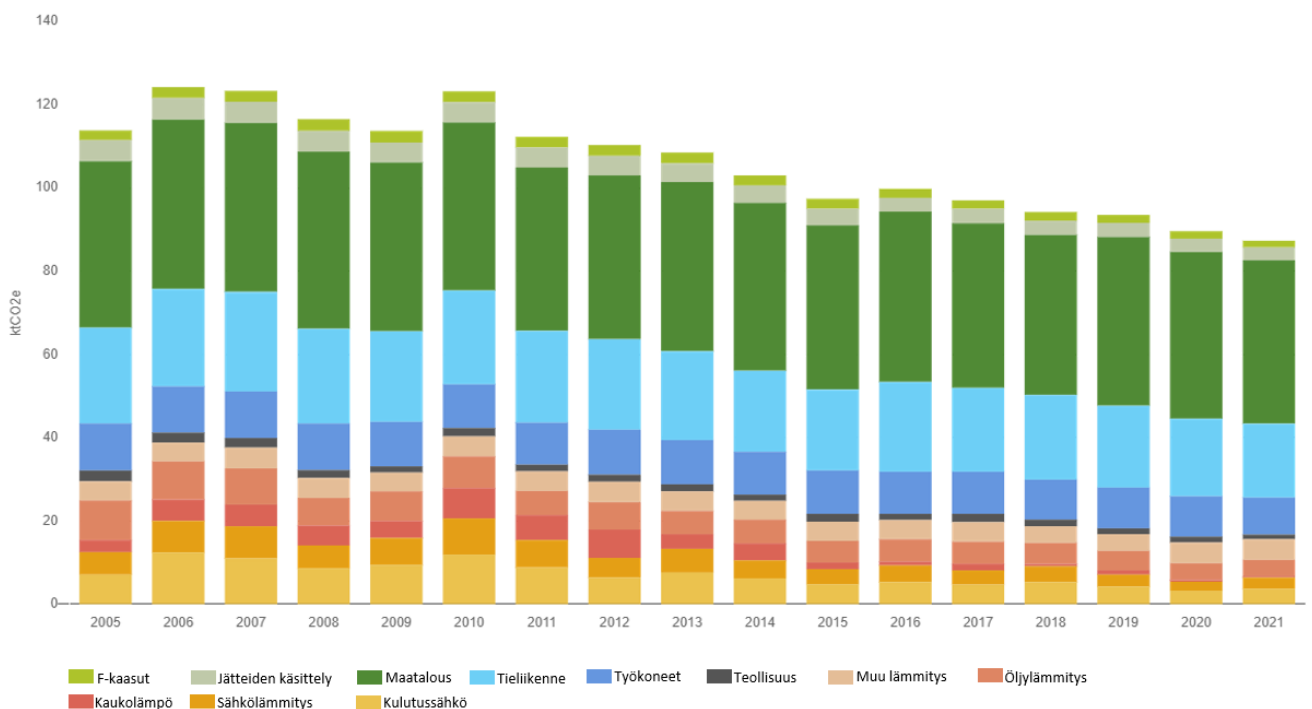
kari Oy, Ktö Oy Somerasunnot, Ktö Oy Jukolantie, As Oy Aurinkopuisto ja Ktö Oy Lamminniemen Satumaa) varataan mahdollisuus antaa lausuntonsa ohjelmaluonnoksesta ja lausunnot huomioidaan lopullisen ilmasto-ohjelman laadinnassa. Ilmasto-ohjelman hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Ilmasto-ohjelman hyväksymisen jälkeen ohjelmasta tiedotetaan kaupungin sisäisesti, kaupunkilaisille ja muille sidosryhmille. Ilmasto-ohjelman seurannasta, toimenpiteiden toteutumisesta ja täytäntöönpanosta sekä ohjelman tarkistamisesta tiedotetaan säännöllisesti. Ilmasto-ohjelman toteutumisen seuranta on tarkemmin kohdassa 5.

3. Someron kasvihuonekaasupäästöjen kehitys

Suomen ympäristökeskus laskee vuosittain kuntien ja alueiden käyttöperusteiset kasvihuonekaasupäästöt kaikille kunnille, maakunnille ja ELY-alueille. Kuntien kasvihuonekaasupäästöt on laskettu ALas-mallilla ja tulokset esitetään hiilidioksidiekvivalenteina. Syksen päästötietopalvelusta on valittavissa eri laskentamenetelmiä, joista Hinku-laskentamenetelmä ilman päästöhyvityksiä on kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu päästöjen laskentatapa. Päästötietopalvelussa on kuntakohtaiset päästötiedot vuodesta 2005 alkaen. Palveluun on tulossa vuoden 1990 päästötiedot vuoden 2023 aikana. Someron kasvihuonekaasupäästöjen kehitys sektoreittain vuodesta 2005 vuoteen 2021 on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Someron kasvihuonekaasupäästöjen kehitys sektoreittain vuodesta 2005 vuoteen 2021.

Lähde: Suomen ympäristökeskus

Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt ovat Somerolla olleet 113,8 ktCO₂e vuonna 2005 ja 87,4 ktCO₂e vuonna 2021. Siten kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt ovat Somerolla vähentyneet 23 % vuodesta 2005 vuoteen 2021. Asukaskohtainen päästövähennys vastaavalla ajanjaksolla on ollut 14 %. Vastaavalla ajanjaksolla Varsinais-Suomen kokonaispäästöt ovat vähentyneet 34 %, kun kokonaispäästöt ovat olleet 3 890,8 ktCO₂e vuonna 2005 ja 2 557,2 ktCO₂e vuonna 2021. Asukaskohtainen päästövähennys Varsinais-Suomen alueella on ollut 38 %.

Kuvassa 2 on esitetty Someron vuoden 2005 kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen sektoreittain. Suurimmat päästölähteet ovat olleet maatalous (35 %), tieliikenne (20,2 %) ja työkoneet (9,9 %) kokonaispäästö määrän ollessa 113,8 ktCO₂e.

Kuvassa 3 on esitetty Someron vuoden 2021 kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen sektoreittain. Suurimmat päästölähteet ovat olleet maatalous (44,9 %), tieliikenne (20,2 %) ja työkoneet (10,2 %) kokonaispäästö määrän ollessa 87,4 ktCO₂e.

Maatalouden päästöt vuosina 2005 ja 2021 ovat olleet määrällisesti lähes samat, kun päästöt ovat olleet 39,9 ktCO₂e vuonna 2005 ja 39,2 ktCO₂e vuonna 2021. Maatalouden päästöt ovat siten vähentyneet 1,6 %. Someron kokonaispäästöjen vähenemisestä johtuen vuonna 2021 maatalouden päästöjen suhteellinen osuus on vuotta 2005 korkeampi. Koko Varsinais-Suomen alueella maatalouden päästöt ovat lisääntyneet yhden prosentin vuodesta 2005 (423,4 ktCO₂e) vuoteen 2021 (427,7 ktCO₂e). Valtakunnallisesti maatalouden päästöt ovat vastaavana ajanjaksona vähentyneet 0,1 % päästöjen ollessa 6 377,3 ktCO₂e vuonna 2005 ja 6 374,0 ktCO₂e vuonna 2021.

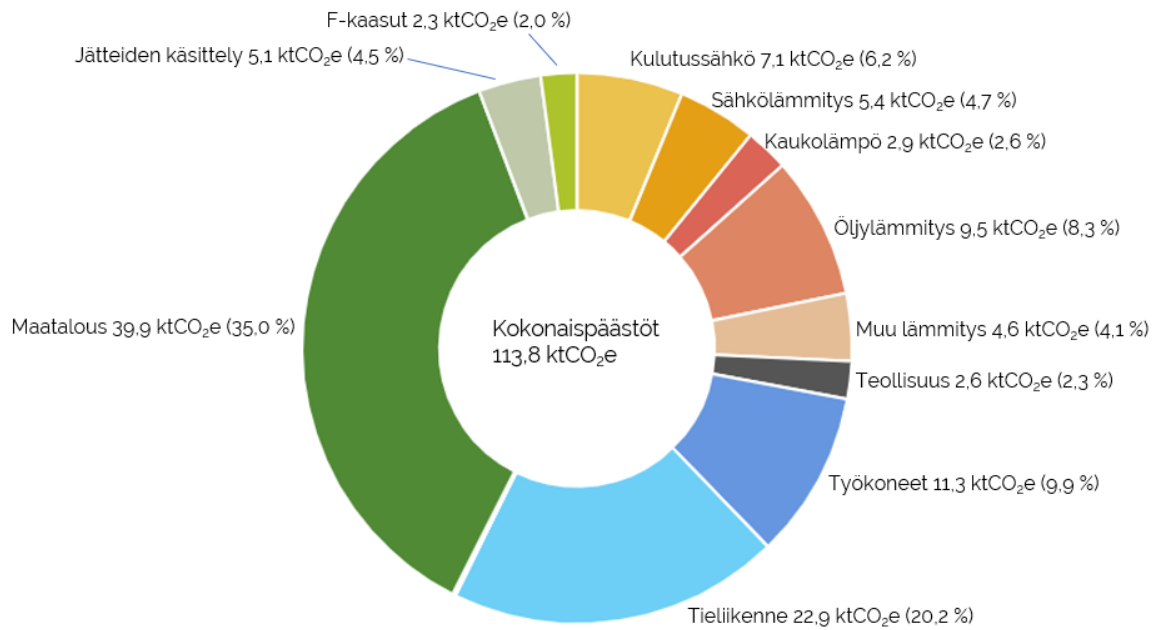
Somerolla työkoneiden aiheuttamien päästöjen osuus kokonaispäästöistä on hieman noussut 9,9 %:sta 10,2 %:iin mutta kyseisen sektorin päästövähennys on kuitenkin ollut 20,9 % päästöjen ollessa 11,3 ktCO₂e vuonna 2005 ja 8,9 ktCO₂e vuonna 2021. Tieliikenteen osuus kokonaispäästöistä on pysynyt samana (20,2 %) päästövähennys ollessa kuitenkin 23 % (päästöt 22,9 ktCO₂e vuonna 2005 ja 17,7 ktCO₂e vuonna 2021).

Somerolla suurimmat päästöjen prosentuaaliset vähenemät ajanjaksolla 2005-2021 ovat tapahtuneet kaukolämmössä (89,8 %), öljylämmityksessä (58,7 %) ja teollisuudessa (56,2 %). Muun lämmityksen kasvihuonekaasupäästöt ovat lisääntyneet 8,2 prosentilla, kyseisten päästöjen osuuden ollessa kuitenkin vain 5,7 % (5 ktCO₂e) kokonaispäästöistä vuonna 2021.

Varsinais-Suomen alueella suurimmat päästöjen prosentuaaliset vähenemät ovat tapahtuneet raideliikenteessä (68,4 %), kaukolämmössä (60,9 %) ja öljylämmityksessä (55,9 %). Valtakunnallisella tasolla päästövähennystä on tapahtunut prosentuaalisesti eniten teollisuudessa (58,8 %), öljylämmityksessä (57,3 %) ja raideliikenteessä (51,1 %).

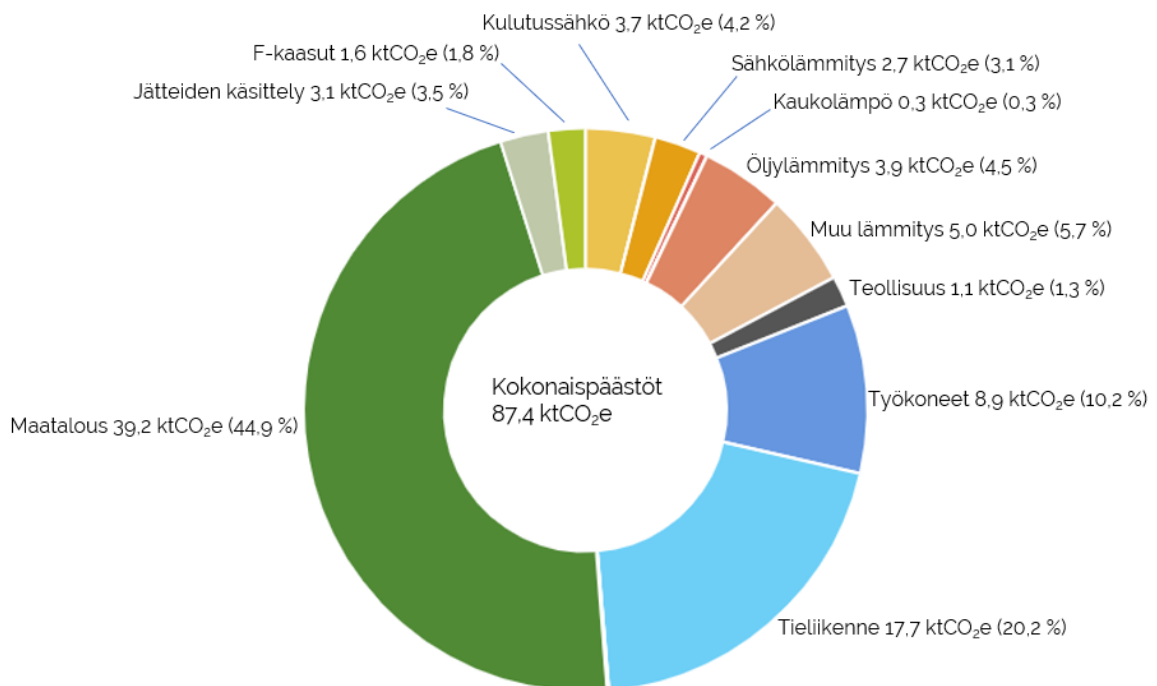
Kuva 2. Someron kokonaispäästöjen jakauma vuonna 2005.

Someron päästöjen jakauma vuonna 2005

Lähde: Suomen ympäristökeskus

Kuva 3. Someron kokonaispäästöjen jakauma vuonna 2021

Someron päästöjen jakauma vuonna 2021

Lähde: Suomen ympäristökeskus

4. Someron kaupungin päästövähennystavoitteet

Tavoitteeksi asetetaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen 80 prosentilla vuodesta 2005 vuoteen 2035.

5. Tavoitteet ja toimenpiteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen

Tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi on esitetty liitteessä 1. Toimenpiteitä tehdään maankäytön ja rakentamisen, maa- ja metsätalouden, energian, liikenteen ja liikkumisen sekä hankintojen sektoreilla. Lisäksi on asetettu tavoitteita ja toimenpiteitä liittyen hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen, jotka osaltaan vaikuttavat ilmastotyöhön. Toimenpiteissä on esitetty sekä lähivuosina että pidemmällä aikavälillä toteutettavia toimia, joilla edistetään asetetun päästövähennystavoitteen saavuttamista. Päästöjen kehitykseen vaikuttavat myös muun muassa Suomen ja Euroopan unionin politiikka, jonka vuoksi päästökehitystä on vaikea ennustaa ja ohjelmaa tulee siten tarkistaa riittävän usein, vähintään kerran valtuustokaudessa.

6. Ilmasto-ohjelman toteutumisen seuranta

Päästöjen kehityksen seuranta tehdään Syken vuosittain laskemien käyttöperusteisten kasvihuonekaasupäästöjen tiedoista (ALas/Hinku laskenta ilman päästöhyvityksiä) vastaavasti kuten kohdassa 2. Seuranta voidaan tehdä kokonaistarkasteluna, asukaskohtaisina päästöinä ja/tai sektoreittain.

Ilmasto-ohjelman liitteessä 1 asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta tehdään vuosittain kaupungin tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä alkuvuodesta.

Lisäksi ilmastotyön vaikutuksia seurataan vuosittain Valonian kuntien ilmastotyön indikaattorit -listan avulla muun ilmastotyön seurannan kanssa samana ajankohtana.

Someron vuonna 2015 laaditun ilmasto-ohjelman päästövähennystavoite on saavutettu (ks. luku 1). Ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden seuranta on pyritty tekemään vuosittain. Viimeisin seuranta on tehty keväällä 2021. Edellisen ohjelman seurantatiedot on esitetty liitteessä 2.